OIKEUSMINISTERIÖ

Lainvalmisteluosasto
LsN Katri Kummoinen

LAUSUNTO 1.12.2017

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI RAUTATIEMATKUSTAJIEN OIKEUKSISTA JA VELVOLLISUUKSISTA (U 63/2017 vp)

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio antoi 27 päivänä syyskuuta 2017 ehdotuksen Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetukseksi rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista (uudelleenlaadittu; KOM(2017) 548 lopullinen). Ehdotus kumoaa toteutuessaan voimassa olevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1371/2007.

Ehdotus sisältää joukon muutosehdotuksia verrattuna voimassa olevaan rautatievastuuasetukseen. Merkittävimmät niistä liittyvät soveltamisalaa koskevien poikkeusmahdollisuuksien supistamiseen sekä vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksien parantamiseen.

Komissio ehdottaa poistettavaksi jäsenvaltioiden oikeuden olla soveltamatta asetusta kotimaan kaukoliikennepalveluihin vuoteen 2020 mennessä. EU:n ulkopuolella toteutettavien liikennepalvelujen osalta jäsenvaltio saisi ehdotuksen mukaan myöntää poikkeuksia ainoastaan, jos se voi osoittaa, että matkustajilla on sen alueella riittävä suoja. Lisäksi komissio ehdottaa, että kaupunki-, esikaupunki- ja alueellisessa liikenteessä asetusta olisi sovellettava täysimääräisesti, jos tällaiset palvelut ovat valtioiden rajat ylittäviä.

Muilta osin ehdotetuista muutoksista voidaan tuoda esiin mm. seuraavat:

- Ehdotus sisältää uutena säännöksenä syrjintäkiellon. Ehdotuksen mukaan rautatieyrityksen ja lipunmyyjien on tarjottava lippuja ilman lopullisen asiakkaan kansalaisuuteen tai asuinpaikkaan taikka rautatieyrityksen tai lipunmyyjän sijoittautumispaikkaan perustuvaa syrjintää.

- Ehdotuksella pyritään parantamaan myös matkustajien oikeuksia matkaketjutilanteissa. Jos matkustajalle annetaan erilliset liput yhden tai useamman rautatieyrityksen liikennöimistä peräkkäisistä rautatiematkoista muodostuvaa yhtä matkaa var-

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

ten, hänen oikeutensa saada tietoa, apua, huolenpitoa ja korvausta on oltava vastaavat kuin suoran lipun omaavalla matkustajalla, jollei matkustajalle ole muuta tiedotettu kirjallisesti.

- Rautatieyrityksellä ei enää ehdotuksen mukaan olisi velvollisuutta maksaa asetuksen mukaista viivästyskorvausta tapauksissa, joissa se voi osoittaa, että viivästys johtuu palvelun turvallisen toiminnan vaarantavista ankarista sääolosuhteista tai merkittävistä luonnonmullistuksista eikä viivästystä olisi voitu ennakoida eikä estää siitä huolimatta, että kaikki kohtuulliset toimenpiteet oli toteutettu.

Käsittely neuvostossa

Asetusehdotus ei kuulu puheenjohtajavaltio Viron prioriteetteihin. Asetusehdotuksen käsittely on aloitettu neuvoston työryhmässä, mutta kokousten harvalukuisuuden vuoksi käsittelyssä ei ole edetty muutamaa alkuartiklaa pidemmälle. Ehdotuksen käsittelystä ja tavoitteista Bulgarian puheenjohtajuuskaudella ei ole vielä tietoa.

Suomen kannat

Voimassa olevan asetuksen säännökset ovat toimineet Suomessa käytännössä kohtuullisen hyvin. Suomen kansallisesta näkökulmasta ei ole tullut esiin sellaisia olennaisia puutteita asetuksen säännöksissä, että asetusta olisi matkustajan suojan sisällön kannalta tarpeen uudistaa. Matkustajansuojan pidemmälle meneväksi yhtenäistämiseksi EU:n jäsenvaltioissa ja tasapuolisten kilpailuedellytysten luomiseksi rautatieyritysten välillä asetuksen uudistamista voidaan kuitenkin pitää perusteltuna. Asetusta on perusteltua päivittää myös rautatiealaa koskevassa muussa unionilainsäädännössä tapahtuneiden muutosten johdosta.

Ehdotetut muutokset ovat pääpiirteissään tarkoituksenmukaisia. Lukuisiin yksittäisiin säännöksiin liittyy kuitenkin kysymyksiä, joita on neuvottelujen kuluessa vielä harkittava, jotta säännökset olisivat toimivia ja selkeitä ja turvaisivat kohtuullisen tasapainon rautatieyritysten ja muiden toimijoiden velvollisuuksien ja matkustajien oikeuksien välillä.